

Priority české zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky po volbách 2025

Aktuální mezinárodní situace se vyznačuje značnou dynamikou a překreslováním dosud neotřesitelných paradigmat. V takovém nejistém prostředí je pro zemi velikosti a významu České republiky nezbytná kombinace ukotvenosti, ale zároveň flexibility, schopnosti budování koalic, politického realismu a otevřenosti/neideologičnosti.

Multilaterální formáty

Posilovat bezpečnost České republiky prostřednictvím aktivního členství v **NATO**, plnění spojeneckých závazků zejména postupným zvyšováním výdajů na obranu a dalšími kroky na podporu transatlantické vazby, včetně americké vojenské přítomnosti v evropských zemích. Podpora jednotného postupu EU a NATO k ruské agresi na Ukrajině a snaha o udržení USA jako klíčové vojenské, politické i ekonomické síly potřebné k ukončení války.

Evropská unie: budování „koalic ochotných“ či blokačních koalic s podobně smýšlejícími zeměmi pro získání potřebné většiny k prosazování kroků, jež zvýší konkurenceschopnost EU, jako jsou zejména deregulace, snížení byrokracie, přehodnocení Green Dealu (včetně odsunu platnosti systému EU ETS 2 či zákazu spalovacích motorů do dosažení většiny pro jejich zrušení). Důsledně se postavit proti změnám základních smluv a exponovat pozitivní stanovisko ČR k zachování práva veta v zahraničně-politické a bezpečnostní oblasti. Aktivně bojovat proti krokům EU, jež oslabují transatlantickou spolupráci zejména o oblasti obranného průmyslu a technologií. Udržet a posílit restriktivní migrační politiku, pokud jde o migranty z jiného kulturního prostředí.

Středoevropská spolupráce/V4: spolupracovat se sousedními zeměmi tam, kde máme společné zájmy, resp. kde to je možné. Využít změny v politice současné německé vlády (investice do obrany, oslabení ideologického přístupu ke klimatické politice) k většímu vtažení Německa do středoevropské spolupráce. Obnova V4 nebude v době mandátu této vlády pravděpodobná (ve třech zemích V4 proběhnou v nejbližších dvou letech parlamentní volby, jejichž výsledek, a hlavně budoucí koalice jsou těžko predikovatelné). Výraznější spolupráci v regionu lze opřít o oblast politik EU (klimatická politika, migrace, podmínky vstupu do EU) a posilování infrastrukturního propojení (dálnice, rychlá železnice). Infrastrukturní propojování je nezbytnou podmínkou zvyšování odolnosti regionu. Nová česká vláda by měla usilovat o nadstandardní vztahy zejména s Polskem a redefinovat přístup k dalším iniciativám – zejména k projektu 3SI (Trojmoří), jehož zaměření na posilování konektivity umožňuje obejít rozdílné vnímání rusko-ukrajinského konfliktu.

OSN: posilování spolupráce a koordinace zemí transatlantické osy s dalšími podobně smýšlejícími zeměmi s cílem udržet vliv Západu v systému OSN.

Klíčové bilaterální vztahy

Relace se **Spojenými státy** bude nadále nejdůležitějším bezpečnostně-politickým vztahem České republiky. V této chvíli její potenciál ČR z nejrůznějších důvodů plně nevyužívá. Koordinovanou spoluprací dosáhnout návštěvy prezidenta USA v ČR/přijetí českého prezidenta či premiéra v Bílém domě. Zlepšovat podmínky pro vstup amerických investorů i přístup českých firem na americký trh.

Postoj ČR vůči válce na **Ukrajíně** (zvládnutí uprchlické vlny, muniční iniciativa) v posledních letech výrazně zvedl mezinárodně-politickou prestiž a morální kapitál země. Pokračovat v

podpoře Ukrajiny a v podpoře takových snah o příměří, které povedou k udržitelné a stabilní situaci a neposílí dále Rusko. Pomoc Ukrajině ať už během války (zbrojní průmysl) či po jejím skončení představuje výraznou příležitost pro český průmysl.

Pokračovat v podpoře **Izraele** (a to i na multilaterálních fórech, zejména v EU). Tuto kontinuální podporu je pak nutno více využít pro náš byznys. Zvážit přestěhování českého zastupitelského úřadu do hlavního města (Jeruzalém) s participací či zastřešením/podporou z Washingtonu. Blízké vztahy s Izraelem využít i pro podporu bilaterálního vztahu ČR-USA.

Ve středoevropském prostoru exponovat jednoho nadstandardního partnera

– **Polsko**. Spolupráce s Polskem by měla být jedním z pilířů české bezpečnostní a obranné politiky (je nutné zvážit možnost zasmulvnění bilaterální relace pomocí nové strategické dohody). Koordinace s Polskem je nezbytná v klíčových očekávaných sporech týkajících se evropských politik (ETS 2 a další oblasti agendy Fit for 55, implementace migračního paktu). Lépe využít potenciál Polska jako dalšího partnera pro energetickou diverzifikaci (přístup k baltským terminálům LNG) i jako důležitého pilíře „pro-jaderné“ koalice (společně se Slovenskem).

Využít posunu pohledů **Německa** v klíčových ekonomických a bezpečnostních otázkách k prohloubení strategického dialogu obou vlád zaměřeného na udržení konkurenceschopnosti průmyslu, posílení evropských obranných kapacit a energetické bezpečnosti. Jeho praktickým projevem je především uskutečnění klíčových projektů dopravní a energetické infrastruktury.

Realizace/nástroje zahraniční politiky

Je potřeba od počátku nastavit efektivní formát komunikace mezi vládou a prezidentem republiky a udržet koordinaci zásadních zahraničně politických rozhodnutí i jednotný hlas České republiky ve světě.

Jasně stanovit priority, posílit personální i finanční kapacity pro jejich prosazování. Investovat do informačně-analytických nástrojů (diplomacie, zpravodajské služby, technologie pro zpracovávání informací atd.) a lidských zdrojů, které priority zahraniční politiky prosazují. Novelizovat služební zákon a v návaznosti na to zásadně upravit zákon o zahraniční službě směrem k větší flexibilitě.

Zásadní navýšení rozpočtu ministerstva zahraničních věcí nelze očekávat, úspory je třeba hledat uvnitř. MZV stále v zahraničí disponuje mnoha zbytnými nemovitostmi, iniciovat jejich prodej a ve spolupráci s MF dohodnout přesměrování výnosů do rozpočtu MZV. Zásadně přehodnotit členství v mezinárodních organizacích/uskupeních.

Bezpečnostní a obranná politika

Hlavním východiskem obrany ČR je členství v NATO. Bude proto plnit své závazky v oblasti obranných výdajů a výstavby vojenských schopností. Základem bude naplňování závazků ze summitu NATO v Haagu (2025): postupné zvyšování obranných výdajů na úroveň 3,5 % HDP do roku 2035. Jen tak bude ČR disponovat potřebnými vojenskými schopnostmi, nabrat a udržet dostatečný počet profesionálních vojáků, vybudovat větší zálohy a vystavět potřebnou infrastrukturu. Nedostatek vojenského personálu a nenaplněnost struktury Armády České republiky je aktuálně největším problémem obrany České republiky. Musí být použity všechny dostupné nástroje pro rekrutaci a udržení dostatečného počtu vojáků, respektive pro

navýšení jejich počtu na úroveň 40.000 vojáků v činné službě. Za tímto účelem je nutné sáhnout i k neortodoxním opatřením, včetně možné výstavby služebních bytů pro vojáky.

Jádrem obranného plánování musí být Cíle výstavby schopností NATO (CT) z června 2025. MO ČR by mělo nejpozději do poloviny roku 2026 vládě předložit podrobný plán implementace CT 25 do roku 2044, z něhož bude zřejmé, jakým způsobem a v jakém časovém horizontu budou jednotlivé schopnosti vybudovány. V rámci implementace CT je možné prioritizovat na základě národních preferencí. Priority ČR by měly být následující: (1) dokončení výstavby brigády těžkého typu, (2) vybudování robustních schopností pozemní protivzdušné obrany, (3) zajištění ekonomických a legislativních podmínek pro navýšení počtu personálu AČR na potřebnou úroveň, (4) pořízení dostatečných zásob “spotřebního” vojenského materiálu, zejména munice, (5) pořízení bezosádkových systémů (dronů) i protidronových obranných prostředků, a to jakožto “služby” schopné kontinuálního vývoje a uzpůsobení, nikoli jako tradičního zbraňového systému.

Je nutné upravit legislativní rámec obrany především v těchto oblastech: (1) krizový zákon a branné zákony s cílem umožnit přípravu na obranu a realizaci deterenčních opatření ještě před vyhlášením krizových stavů, (2) zákony umožňující obranu proti nepřátelským či neznámým bezosádkovým prostředkům, (3) zákon o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, který umožní plnohodnotný režim vláda-vláda.

Je nutné vytvořit a legislativně ukotvit funkční mechanismus spolupráce mezi státem a obranným průmyslem s cílem zajistit udržení potřebných výrobních kapacit v době míru a flexibilní dodávky v dostatečném objemu v době krize a konfliktu (včetně mobilizačních dodávek, zajištění životního cyklu a bezpečnosti dodavatelských řetězců). Obranný průmysl se musí stát plnohodnotnou součástí obranného systému České republiky. Obě strany (stát i průmysl) musí mít v tomto vztahu předvídatelné a oboustranně výhodné postavení. Kromě MO se na tomto mechanismu musí podílet i další resorty a instituce (MPO, SSHR). Tento komplexní mechanismus musí být zakotven v nově vytvořené a vládou schválené Strategii spolupráce mezi státem a obranným průmyslem.

Musí dojít k revizi (urychlení a zjednodušení) akvizičního procesu na MO ČR. V současném bezpečnostním prostředí a v kontextu rychlého technologického vývoje není možné, aby akviziční projekty trvaly tak dlouho a byly tak komplikované.

Na úrovni EU musí Česká republika prosadit rovné podmínky a rovnoprávné zacházení pro český obranný průmysl. Rovněž musí ve spolupráci s dalšími podobně smýšlejícími zeměmi usilovat o maximální odbourání regulačních omezení EU dopadajících na obranný průmysl. V současné bezpečnostní situaci, kdy je zvyšování obranyschopnosti prioritou, je akceptovatelné omezit za tímto účelem některé jiné veřejné zájmy (například ochranu přírody).